

Nemzeti érettségi vizsga 2020

E. d) próba

6-os teszt

Humán profil az elméleti szakirányban; szolgáltatások profil a szakközépiskolai szakirányban; és minden profil és szak a vokacionális szakirányban, a katonai profilt leszámítva

- Minden tétel kötelező. Hivatalból jár 10 pont
- Tényleges munkaidő 3 óra.

I. tétel

(30 pont)

Írjátok a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűjelet az alábbi helyzetek mindegyikére. Csupán egyetlen válasz helyes.

1. A 100-150 ezredmásodperces intervallum, ami eltelik egy inger hatásának kezdete és a megfelelő érzet létrejötte között, a következő nevet viseli:
 - a. utólagos hatás
 - b. utóhatás effektus
 - c. latencia
 - d. intenzitás
2. Az előttem lévő papírlap észlelési képe:
 - a. az őt körülvevő tárgyak (iroda, írószerek stb.) észlelési képével egyidejű
 - b. egy papírlap képe úgy általában, nem pedig egy bizonyos papírlapé
 - c. a papírlapnak csupán a jelentős tulajdonságait tartalmazza, a részleteket nem
 - d. a papírlap konkrét tulajdonságait tükrözi elkülönült módon
3. A képzeti kép sematikus, mert:
 - a. tudatában vagyunk a tárgy hiányának
 - b. a tárgyat összességében adja vissza
 - c. tartalomban gazdag
 - d. a dolgoknak csak a jellegzetes tulajdonságait tartja meg
4. A motiváció struktúrájának elemeként a szükségletek:
 - a. egy sor veleszületett élettani mechanizmusból állanak, melyek minden embernél megtalálhatóak.
 - b. az összes emberi cselekvés hatását jelölik.
 - c. az ember létezése során szerzettek, egyénről egyénre különbözőek
 - d. egyrészt veleszületettek, másrészt szerzettek, a hosszan tartó ki-nem-elégítettségük pedig káros lehet
5. Amikor a körülöttünk lévő emberek örülnek, hajlamosak vagyunk ugyanezt tenni, mivel az érzelmi kifejezések:
 - a. megfejthetetlenek
 - b. fertőző hatással bírhatnak
 - c. standardizálódnak
 - d. megszokottá válnak
6. A szándékos figyelem kiváltásában fontos szerepe van:
 - a. a hangulatnak
 - b. a tájékozódási reflexnek
 - c. annak a készségnek, hogy figyelmesek legyünk
 - d. a szóbeli mechanizmusoknak

7. Az akaratnak azt a vonását, mely a kockázatokkal való józan és felelős szembeszállást foglalja magába, így nevezzük:
- a. erő
 - b. kitartás/állhatatosság
 - c. bátorság
 - d. nyugalom
8. Azoknak a szubjektív és objektív tényezőknek az összessége, melyek hozzájárulnak, hogy az egyének vagy csoportok egy eredeti és a társadalom számára értékes terméket hozzanak létre:
- a. kreativitás
 - b. intelligencia
 - c. motiváció
 - d. képességek
9. Noha sokat dolgozott, a kilencedik osztály elején András nem sok matematikafeladatot tudott megoldani. A tanára azonban folyamatosan bátorította, majd egy idő után megjelentek a jó eredmények is. A tanár által használt motiváció ilyen volt:
- a. negatív
 - b. pozitív
 - c. kognitív
 - d. érzelmi
10. Az emberi érzelmek területébe tartoznak, többek között:
- a. indulatok, érzelmek, szenvedélyek, érdeklődések, hangulatok
 - b. hangulatok, indulatok, emóciók, érzelmek, szenvedélyek
 - c. emóciók, ideálok, szenvedélyek, indulatok, érdeklődések
 - d. emóciók, szenvedélyek, hangulatok, érdeklődések, ideálok

II. tétel

(30 pont)

A.

A bal oldali oszlopban az emlékezés jellemzői vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig azokra vonatkozó igaz kijelentések. Írjátok fel a vizsgalapra a helyes társításokat a bal oldali oszlopban szereplő betűk és a jobb oldali oszlopban szereplő, nekik megfelelő számok között.

a. Értelmes/Logikus jelleg	1. Arra a tényre utal, hogy a jobb megjegyzés és a könnyebb felidézés érdekében különböző memorizálási eszközökhöz folyamodunk.
b. Aktív jelleg	2. Azt mutatja, hogy nem jegyzünk meg és nem is elevenítünk fel mindent, hanem elsősorban azt, ami megfelel életkorunknak, érdeklődésünknek, érdekeinknek stb.
c. Közvetett jelleg	3. Arra a tényre utal, hogy az emlékezet függ a helyzet idői és téri jellemzőitől, de a személy belső állapotától is.
d. Szelektív jelleg	4. Azt mutatja, hogy a memória változásokat és módosításokat hoz létre mind a memorizáló személyben, mind pedig a memorizált anyagban.
	5. Feltételezi a megtanult és felidézett dolgok megértését.

12 puncte

B.

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

A képzelet fejlődése függ a beszéd fejlődésétől, mivel a szó teszi lehetővé a gondolatok/ötletek felidézését, közvetítését és különböző helyzetekbe való helyezését.

Kiindulva az alábbi szövegből, válaszoljatok az alábbi feladatokra:

1. Nevezzetek meg két lelki folyamatot/jelenséget, amelyet explicit módon megemlíti a szöveg.
4 pont
2. Nevezzétek meg az 1. pontnál megjelölt lelki folyamatok egyikének 3 jellemzőjét.
6 pont
3. Alkossatok egy példát, mely révén szemléltetitek a képzelet és az érzelmi folyamatok közötti kapcsolatot.
4 pont
4. Érveljetek, hozzávetőleg 5 sorban amellett a gondolat mellett, miszerint az összetett, rosszul meghatározott problémák megoldásában a heurisztikus típusú stratégiák megfelelőbbek/ajánlatosabbak, mint az algoritmikus típusú stratégiák.
4 pont

III. tétel

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

A szociális igazságosság és szociális kötelezettségek iránti szenvedélyes érzésem mindig szemben állott azzal a tulajdonsággal, hogy sohasem éreztem szükségét az emberekhez vagy emberi közösségekhez való közvetlen csatlakozásnak. Én igazi „egyfogatú” vagyok, aki sohasem tartozott szívből sem a hazához, sem a baráti körhöz, hanem mindezekkel a kötelékekkel szemben az idegenség és egyedüllét kívánsága élt bennem állandóan és ez az érzés a korommal együtt még növekedett is. Határozottan, de megbánás nélkül érezhető a többi emberrel való értekezés és összehangoltság határa. Bár az ilyen ember gondtalanságának és fesztelenségének egy részét elveszti, ezzel szemben messzemenően független embertársaink véleményétől, szokásaitól, ítéleteitől és nem esik abba a kísértésbe, hogy egyensúlyát ilyen bizonytalan alapokra fektesse.

Politikai eszményem a demokrácia. Mindenkit tiszteljenek mint személyt, és senkit se istenítsenek. A sors ironiája, hogy a többiek éppen nekem adóznak túlzottan nagy csodálattal és tisztelettel - anélkül azonban, hogy tehetnének erről vagy rászolgáltam volna. Ez talán abból a sokak részére elérhetetlen vágyból származik, hogy megértsék azt a néhány gondolatot, amelyet szakadatlan küzdelemben találtam meg. [...]

Egy istent, aki alkotásait jutalmazza és bünteti; akinek akarata van, olyat, akit mi magunkon kívül megélünk, nem tudok elképzelni. Sőt még azt az individuumot sem tudom elgondolni, aki túlélne testi halálát: akármennyire is táplálják ezt a gondolatot - félelemből vagy nevetséges egoizmusból a gyenge lelkűek. Részemre elegendő az élet örökkévalóságának misztériuma, a leendő csodálatos felépítésének tudata és sejtése és az alázatos igyekezet, hogy a természetben megnyilvánuló értelem legparányibb részét is megérthessem.

(Albert Einstein, *Hogyan látom a világot?*)

Kiindulva az alábbi szövegből, válaszoljatok az alábbi kérdésekre:

- A. Nevezzétek meg, C. G. Jung elmélete alapján Albert Einstein temperamentumtípusát. Jelöljétek meg a szövegben két gondolatot/kijelentést, melyre a választokat alapozzátok.
6 pont
- B. Mit gondoltok, Albert Einstein egy szerény ember volt? A szövegre való hivatkozással nevezetek meg egy okot/érvet, amivel alátámasztjátok az általatok adott választ.
4 pont
- C. A szöveg úgy határozza meg Albert Einsteint, mint akinek a politikai eszménye a demokrácia. Nevezetek meg a szöveg alapján két érvet/okot, mely ezt alátámasztja.
6 pont
- D. Körülbelül fél oldalban mutassátok be Albert Einstein jellemét, G.W. Allport elméletének megfelelően, kiemelve a személy jellemének egy kardinális vonását és két fő-vonását
10 pont
- E. Fogalmazzatok meg egy érvet, mellyel elvetitek azt az állítást, miszerint az *attitűdök* *velünk születettek*.
4 pont